

Θέμα : Ο εσωτερικός έλεγχος της Δημόσιας Διοίκησης

1. Την τελευταία πενταετία, ιδίως μετά το 1996, έχουν συσταθεί διάφορα σώματα εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για τους Οικονομικούς Επιθεωρητές στο Υπουργείο Οικονομικών (ν. 2343/1995, ν. 2469/1997 και π.δ. 211/1996), το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ν. 2477/1997, ν. 2738/1999, ν. 2839/2000 και π.δ. 247/1998), το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών στο Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (ν. 2671/1998 και ν. 2801/2000) και την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (ν. 2713/1999 και π.δ. 179/1999). Τέλος, έχει εξαγγελθεί η σύσταση προσεχώς Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων στο Λιμενικό Σώμα και Σώματος Επιθεωρητών στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

2. Με τη σύστασή τους επιδιώκεται η αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης, η βελτίωση της λειτουργίας της Διοίκησης και η καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Από την ανάγνωση των επιμέρους ρυθμίσεων προκύπτει ότι τα σώματα αυτά έχουν ευρείες ελεγκτικές αρμοδιότητες, στελεχώνονται δε από προσωπικό που φαίνεται να διαθέτει γνώσεις και εμπειρία καθώς επίσης και μέσα για την εκπλήρωση της αποστολής του.

3. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκε στην πράξη να ελέγχουν περισσότερα σώματα είτε το ίδιο ζήτημα είτε το ίδιο όργανο της Διοίκησης (π.χ. ο έλεγχος της Διεύθυνσης Συγκοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τόσο από το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης όσο και από τους Επιθεωρητές-Ελεγκτές του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών). Η διαπίστωση του προβλήματος ανέδειξε την ανάγκη συντονισμού τους. Ο συντονισμός των σωμάτων ελέγχου ανατέθηκε, με πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση (ν. 2839/2000), στο Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

4. Τα σώματα ελέγχου συντάσσουν περιοδικά, συνήθως κατ' έτος, εκθέσεις. Οι εκθέσεις υποβάλλονται για ενημέρωση είτε στον εποπτεύοντα, το σώμα ή την ελεγχόμενη υπηρεσία, Υπουργό (εκθέσεις του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου

Μεταφορών και Επικοινωνιών) είτε, διά του Υπουργού, στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας (έκθεση της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας). Σε αυτές διαπιστώνονται φαινόμενα κακοδιοίκησης ή δυσλειτουργίες των υπηρεσιών και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Η υιοθέτησή τους θα συνέβαλε ασφαλώς στη βελτίωση της λειτουργίας της Διοίκησης και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

5. Η διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων πρέπει να συνοδεύεται από την παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Εκεί δοκιμάζεται εντέλει η αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών σωμάτων. Στο σημείο αυτό εντοπίζεται όμως σημαντικό έλλειμμα, αφού δεν προβλέπεται διαδικασία για την παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων. Τα ελεγκτικά σώματα, στα οποία επενδύθηκαν πολλές προσδοκίες, τείνουν έτσι να μετατραπούν σε ένα “συμβατικό” και περιορισμένης εμβέλειας μηχανισμό με μικρά αποτελέσματα στην πράξη.

6. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η εφαρμογή των μέτρων για την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης, τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη με βάση τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στον εκσυγχρονισμό και τον εξορθολογισμό της Διοίκησης. Η παρακολούθηση της εφαρμογής τους αποτελεί λοιπόν βασική παράμετρο για τη συνεκτική οργάνωση του συστήματος και την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

7. Η σχετική αρμοδιότητα θα μπορούσε να ανατεθεί είτε στο Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης είτε στους καθ’ ύλην αρμόδιους Υπουργούς. Και οι δύο επιλογές παρουσιάζουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που πρέπει να εξετασθούν προσεκτικά.

8. Η ανάθεση της παρακολούθησης της εφαρμογής των μέτρων στο Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ενισχύει τη θέση του ΥΠΕΣΔΔΑ έναντι των άλλων Υπουργών, προσφέρεται όμως για την αναζήτηση λύσεων ευρείας εφαρμογής. Αντίθετα, η ανάθεσή της στους Υπουργούς επιτρέπει ευελιξία στις αναζητούμενες λύσεις και διευκολύνει την άμεση προώθησή τους. Η σύγκριση των δύο

επιλογών θα μπορούσε πάντως να αναδείξει και ενδιάμεσα σχήματα παρακολούθησης της εφαρμογής των μέτρων.

9. Οποιαδήποτε επιλογή υιοθετηθεί πρέπει να διευκολυνθεί με νομοθετικές ρυθμίσεις, τη διαμόρφωση δράσεων και πρακτικών και τη λήψη μέτρων. Πριν λοιπόν από την ανάληψη οποιασδήποτε πρωτοβουλίας είναι αναγκαίο να καταστρωθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την καλύτερη οργάνωση και την αποτελεσματικότερη λειτουργία, σε όλα τα επίπεδα, ενός συστήματος παρακολούθησης και για τη δημιουργική συνάρθρωσή του συνολικά με την κυβέρνηση.

10. Στην προοπτική αυτή πρέπει να συνεκτιμηθούν οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, στις εκθέσεις του οποίου περιέχονται σημαντικά εναύσματα για τον εκσυγχρονισμό και τον εξορθολογισμό της Διοίκησης. Η αξιοποίηση των εκθέσεων τόσο των ελεγκτικών σωμάτων όσο και του Συνηγόρου του Πολίτη θα μπορούσε να δώσει σημαντική ώθηση προς την επιθυμητή κατεύθυνση.

Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2000

Dis. Δ(4)/ΞΙ/EsoterElegxos.doc/23.11.2000/p.1-3/md (Δ34)